

o teorii a že dovede v těchto směrech najít intimní styk se skutečným životem a jeho problémy hospodářskými a sociálními. V tomto směru zabýval se německý sjezd právníky otázkou jednotné kodifikace pracovního práva a to jak za účasti universitních profesorů tak právnických praktiků z oboru průmyslového a zabýval se také otázkou práva mezinárodního.

Druhý vědecký sjezd československých právníků vykonal jistě svůj úkol velmi dobře. Radost z práce v samostatném státě, snaha podati účastníkům co nejvíce a povzbuditi k další svědomité práci v oboru právních věd, byly vedoucími myšlenkami pořadatelů. Stav právníků snad po duchovenstvu nejčetnější ovládá skutečně celý náš veřejný život. Kodifikace právních zásad, jejich výklad a použití jest dílem právníků nejrůznějších oborů a proto jest pochopitelný zájem časopisů všech politických směrů o sjezd a jeho výsledky. Proto také právníci jsou povinni práci svoji přísněji kritizovati nežli snad tak činí stavy jiné. Z poznání chyb upravíme si cestu k práci dokonalejší a proto po ukončení druhého zdražlého sjezdu přejeme si s obětavým předsevzetím p. Drem Vážným v brzkou třetího, který by se zabýval některými palčivými otázkami jak z práva mezinárodního, tak ústavního, sociálního a národního hospodářství.

Notář Dr. EM. LISKA:

Dávky za úřední úkony ve věcech správních.

Dne 22. července 1925 bylo vydáno prováděcí nařízení ze dne 18. června 1925 čís. 163 Sb. z. a n. k zákonu ze dne 3. dubna 1925 čís. 53 Sb. z. a n. o dávkách za úřední úkony ve věcech správních (dávkové řady).

K nařízení tomu připojeny jsou dávkové řady, jež obsahují jednak všeobecné sazby, jednak zvláštní sazby pro jednotlivá odvětví správní; pro obory, pro něž hořejším prováděcím nařízením dávkové řady vydány nebyly, budou vydány později.

Tyto dávky budou se ve věcech správních vybírat vedle státních kolkových poplatků a to za úřední úkony, pokud se staly podstatně v zájmu soukromém, jakož i za udělení oprávnění a poskytnutí výhod.

V oboru ministerstva spravedlnosti byly zavedeny tyto dávky:

1. za advokátní a notářskou zkoušku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 400 Kč,
2. za osvědčení o tuzemském právu od 50 do 1000 Kč,
3. za osvědčení o právu platném v cizině k žádosti stran anebo k žádosti soudu v zájmu stran od 100 do 5000 Kč,
4. za vysvědčení o potvrzení vzájemnosti ve firemních věcech od 25 do 500 Kč,
5. za vyjádření vydaná k žádosti stran o zaručené vzájemnosti od 25 do 500 Kč,
6. za vyjádření o rozsahu exterritoriality od 25 do 500 Kč,
7. za ustanovení notářského substituta na žádost substituovaného notáře 50 Kč a
8. za ustanovení stálým znalcem nebo tlumočnickem od 50 do 1000 Kč.

Nás notáře budou zajímat z dávek těch hlavně dvě, totiž za notářskou zkoušku a za ustanovení notářského substituta na žádost substituovaného notáře.

Dávku první vyměří vrchní zemský soud v Praze

aneb v Brně, u něhož se notářská zkouška bude konati, dávku druhou sborový soud první stolice, který jest povolán náměstkem notáře ustanoviti.

Ježto se jedná v obou těchto případech o dávky s pevnou sazbou, musí býti zpravidla zaplaceny dříve, než se ukončí příslušný úřední úkon, tedy před termínem ke složení notářské zkoušky určeným, případně před ustanovením substituta.

Podle § 5. prováděcího nařízení mohou kandidáti notářství, není-li nebezpečí pro vymáhání dávky, k zaplacení jejímu povoleny býti lhůty proti placení 7% úroků z prodlení.

Kandidát notářství, který by bez zkrácení nutné výživy potřebné pro sebe a svou rodinu nemohl dávku za notářskou zkoušku zaplatiti, může na základě kolku prostého vysvědčení vydaného obecním úřadem žadatelova bydliště a příslušným okresním politickým úřadem potvrzeného, od dávky té býti osvobozen.

O žádosti té rozhodne vrchní zemský soud, který je příslušný k vyměření dávky.

Pokud se týče zaplacení obou hořejších dávek, vyžve soud k vyměření dávky příslušnou stranu, aby dávku do tří dnů zaplatila a přiloží jí k tomu účelu zvláštní vyplněný šekový vplatný lístek s obálkou svou adresou vyplněnou.

Strana zaplatí pak u poštovního úřadu vyměřenou dávku a odevzdá tam zároveň zmíněnou obálku, ve které pak poštovní úřad úřadu v adrese vyznačenému zašle čtvrtý díl vkladního listu, tak zvané »navěští« jako doklad o zaplacení dávky. Straně zůstane pak poštovním úřadem oddělená stvrzenka o zaplacení dávky.

V případech, kdy se jedná o rychlé vyřízení žádosti o ustanovení substituta, lze zaplatiti dávku u příslušného sborového soudu první stolice hotově na průkaz blokovým útržkem.

Ježto účinnost hořejšího prováděcího nařízení počala dnem vyhlášení, to jest 22. července t. r., bude třeba ve všech případech, kdy na žádost notářovu substitut po 21. červenci 1925 byl ustanoven, vybrati dávku dodatečně.

Ustanovení notářského substituta podléhá dávce 50 Kč jen tehdy, stalo-li se na žádost substituovaného notáře; nebyl-li však substitut ustanoven na žádost notářovu, nýbrž k návrhu notářské komory, na příklad notáři suspendovanému aneb pro notářství úmrtím uprázdněné a pod., pak ustanovení substituta hořejší dávce nepodléhá.

Účinnost hořejšího prováděcího nařízení pomine koncem roku 1926.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Likvidatoři společenstva jsou oprávněni rozvrhnouti schodek podle bilanční passivity mezi členy a požadovati od nich na vyrovnání jeho příplatek v mezích členského ručení bez zavedení soudního rozvrhového řízení a bez předchozího zpeněžení veškerého majetku družstevního.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 1. dubna 1925 Rv. I. 154/25. Zemský soud civ. v Praze Ck XIXa. 333/24.)

Důvody III. stolice:

Dovolatelka vytýká, že likvidatoři nejsou oprávněni doplatky požadovati dříve, než se zpeněží celý majetek družstva, ježto by jinak šlo nikoli o likvidaci, nýbrž o požadování příspěvků za tím účelem, aby zaplacený byly dluhy družstva, přičemž by jmění družstva zůstalo neztenceno. Na družstvo není

uvalen konkurs a nejde tu také o případ uvedený v § 15 nařízení ze dne 21. 3. 1918 č. 105 ř. z., takže podle § 18 tohoto nařízení odst. 3. platí o likvidaci družstva jen předpisy zákona z 9. 3. 1873 č. 70 ř. z., podle něhož jak soudové nižší správné dovodili, není rozvrh doplatků nespornou cestou (schválením soudu za účelem zavedení rozvrhového řízení ve smyslu §§ 62 až 65 zák.) obligatorním. V tomto zákoně pak není způsob likvidace blíže předepsán a ani z povahy likvidace nelze dovozovati, že by rozvrh doplatků státi se mohl jedině až po zpeněžení veškerého jmění. Podmínkou pro rozvrh doplatků jest průkaz, že společenské jmění nestačí k uspokojení věřitelů. Zda je tu taková passivita, lze posouditi i před zpeněžením jmění; to připouští cit. nařízení č. 105 ai 1918 pro případy jím upravené a obsahuje v § 12 i opatření pro ten případ, že od členů bude vybráno více, než je ku krytí schodku definitivně třeba. Patrně, že podkladem pro požadování doplatků může býti i tak zv. passivita bilanční a není správným názorem dovolatelčin, že vyšetřením passivity bilanční zjišťuje se pouze dočasná neschopnost k placení.

Jde o to, zda v tomto případě lze bilanční passivitu vzíti za podklad. Družstvo uvedlo, že podle bilance poslední obnášel schodek 1,122,846 Kč a že likvidatoři tuto zprávu rozvrhli na členy a vyžádali si doplacení ve výši 50% členského ručení. Žalovaná to doznala a nenamítala, že požaduje se na ní snad více. Nezbylo tedy než žalovanou podle prosby žalobní odsouditi.

Nelze přikázati dávku z majetku z nejvyššího podání ve výsadním pořadí, nebylo-li uvedeno, kolik z ní připadá na prodanou nemovitost.

Okresní soud ve V. zamítl rozvrhový usnesením ze dne 3. června 1924 E 1207/22/56 návrh České finanční prokuratury na přikázání dávky z majetku z nejvyššího podání za exekučně prodanou továrnu čp. 300 ve V. z toho důvodu, že berní úřad sice přihlásil dávku tu k dražebnímu řízení, avšak vzdor vyžvání, aby podal vysvětlení, oznámil, že sice činí nárok na tuto dávku, neuvedl však, kolik z ní připadá na nemovitost, takže není zřejmo, kolik z dávky té vyměřeno bylo dlužníku z ostatního jmění a kolik připadá na nemovitosti.

Ke stížnosti čl. eráru rozhodl zemský soud civilní v Praze rozhodnutím ze dne 27. prosince 1924 R III 733/24/71, že stížností se nevyhovuje a usnesení v odpor vzaté se potvrzuje, a to z toho důvodu, že sice dle § 62 zák. z 8. dubna 1920 čís. 309 Sb. zák. a nař. dávka z majetku požívá na nemovitostech do částky poměrně na ni vypadající, avšak nejvíce do 30% zjištěné čisté hodnoty nemovitosti zákonného přednostního práva zástavního, že ale bylo věcí eráru, aby ve smyslu ustanovení § 210 ex. ř. nejpоздěji při rozvrhovém roku přihlášenou dávku blíže specifikoval, resp. potřebnými listinnými doklady prokázal, že jest nejen podle práva platná a k uspokojení způsobila, nýbrž, že též v přihlášeném obnose požívá zákonného přednostního práva na prodané nemovitosti. To se nestalo a ani ve vyžádaném vyjádření nebyla citovaná všeobecná a neúplná přihláška v uvedených směrech doplněna. Na bližší specifikaci uvedené dávky v dopise berní správy k stížnosti připojené, nebylo lze již přihlídati, neboť po skončení roku rozvrhového, není dovoleno ohlášku již doplňovati.

Nejvyšší soud v Brně zamítl dovolací rekurs České finanční prokuratury v Praze z důvodů uvedených zemským soudem civilním v Praze připojiv, že, aby mohl exekuční soud dávku takovou ve výsadním pořadí přikázati, musí mu býti způsobem v §§ 210, 211 a 214 ex. řádu uvedeným nejpоздěji do skončení rozvrhového roku osvědčeno a) mnoho-li vyměřené dávky připadá na prodanou realitu, b) jaká jest její zjištěná čistá hodnota.

Stěžovatel však nevykázal včas tyto okolnosti, pročez právem nebyla mu přihlášená dávka z majetku přikázána.

Rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně ze dne 30. června 1925 R I 558/25/1.

Poplatky ze smlouvy alimentární. Smlouva, kterou se manžel, aby dosáhl souhlasu své manželky k rozvodu manželství, zaváže, že jí bude platiti alimenty i ve případě jejího opětovného provdání, nepodléhá poplatku darovacím.

Z důvodů: Podle obsahu zmíněné smlouvy stěžovatel, chtěje docílití, aby manželka neodepřela souhlasu k rozvodu manželství a současně chtěje upravití svůj zákonný závazek alimentární, zavázal se k placení ročního důchodu manželce i pro případ, že se opět provdá. Tím zavázal se k plnění, k ně-

muž by podle ustanovení všeobecného občanského zákona o alimentárních povinnostech manžela při rozvodu manželství nebyl v plné míře povinen; poněvadž však závazek tento převzal proto, že se se svou manželkou dohodl o rozvodu manželství a na vyrovnání všech jejích nároků alimentárních a zaopatřovacích nelze tvrditi, že by tak byl učinil v úmyslu manželce něco darovati, nýbrž, že tento závazek na sebe vzal jen jako plnění z dohody s manželkou o rozvodu manželství sjednané.

Jde tedy jedině o dohodu mezi oběma manželkami o rozvod manželství, při níž stěžovatel vzal na sebe závazek placení zmíněného důchodu jako protihodnotu toho, že manželka upustí od svého práva odporovati rozvodu manželství, a že tím veškeré nároky alimentární i zaopatřovací budou vyrovnány.

Nelze tedy v závazku stěžovatelově ani pokud přesahuje rozsah jeho zákonné alimentární povinnosti spatřovati právní jednání, jež by podléhalo poplatku darovacímu.

Nález z 15./5. 1924 č. 8539.

Soud pozůstalostní nemůže ustanoviti zákonným dědicům, jimž zůstavitel určil jen odkazy, opatrovníka, třeba jejich bydliště bylo neznámo aneb velmi vzdáleno, je-li tu testament zevně odpovídající zákonným požadavkům formálním, byť v něm byla určena za universálního dědice osoba k zůstaviteli zcela cizí.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 29. dubna 1925 R I 346/25.)

Bezdětná zůstavitelka ustanovila ve své závěti za universální dědičku svou posluhovačku a stanovila dětem po svém bratru někde v Rumunsku, neznámého jména a bydliště, odkazy po 5000 Kč. Soud pozůstalostní prohlásil poslední vůli, přijal bezvýmínečnou přihlášku testamentární dědičky na soud, odevzdal jí také správu pozůstalosti, avšak pro zákonné dědice ustanovil advokáta za opatrovníka.

K rekursu dědičky testamentární zrušil zemský soud usnesení, jímž dětem po zůstavitelčině bratru v Rumunsku neznámého jména a bydliště ustanoven byl opatrovník. Odůvodnění:

Dle § 77 č. 2 nesp. pat. má pozůstalostní soud z moci úřední zříditi opatrovníka domnělým dědicům, jichž pobyt je neznámý nebo bydliště jich je vzdáleno, že nemožno svých práv včas hájiti. Dle § 75 odst. 2 téhož zák. jsou domnělými dědici ti, kdož se jeví býti povolání dle posloupnosti dědičné in concreto nastalé, tedy buď dle testamentu nebo dle zákona nebo dle dědičné smlouvy.

V tomto případě přihlásila se k dědictví z posledního poručení odpovídajícího formálně zákonným předpisům jediná dědička a soud přijal přihlášku její na soud. Nebylo proto důvodu zříditi osobám, jež by byli dědici ze zákona, v daném případě však dědici nejsou, dle § 131 pat. nesp. opatrovníka, neboť dle § 79 nesp. pat. nemá být nikomu z účastníků v pozůstalostním řízení proti jeho vůli soudem vnučován opatrovník. Dle posledního poručení jsou děti po zůstavitelčině bratrovi pouze odkazovníky a o ty se soud pozůstalostní nemusí starati, leda že by byly nezletilé, v kterémžto případě má soud úředně vyrozuměti zákonné jich zástupce, aby naléhali na doplnění nebo pojištění odkazů (§§ 76, 83, 100 nesp. pat.); vždy však má dědic před odevzdáním pozůstalosti vykáhati soudu, že zpravil odkazovníky o odkazu. Že by jmenované děti byly nezletilé nebo pod ochranou soudu, ze spisů nevyplývá a bylo by ostatně věci soudu, aby sám bez opatrovníka jednal po rozumu cit. zákona.

Nejvyšší soud dovolací stížnosti opatrovníka nevyhovil. Důvody: Rekursní soud zcela správně vzhledem k tomu, že jest zde formálně bezvadná poslední vůle, že testamentární dědička se k dědictví přihlásila a její přihláška k soudu byla přijata, zaujal stanovisko, že děti po bratru zůstavitelčině, i když by jako zákonné dědicové přicházeli v úvahu, nejsou »domnělými« dědici podle § 75 nesp. pat., s nimiž podle téhož § je pozůstalostní řízení provéstí a protože podle § 77 č. 2 c. z. jest z úřední povinnosti zříditi opatrovníka pro neznámé nebo vzdálené domnělé dědice, podle § 79 c. z. pak kromě případů v zákoně uvedených opatrovníka zřizovati je nepřipustno, právem rekursní soud opatrovnictví pro děti zůstavitelčina bratra zrušil, ježto není pro ně zákonných předpokladů. Umožnění přezkumu pravosti a platnosti testamentu dědicům ze zákona, jichž bydliště je příliš vzdáleno, není po zákonu důvodem, aby jim byl zřízen opatrovník.

-er.

Nepřípustná jest změna stanov společenstva, dle které má veškerá činnost jeho býti rozšířena i na nečleny.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1925 R I 324/25.

Obchodní soud v Praze Firm 19.421.)

Rejstříkový soud zamítl žádost společenstva obsahující opověď změny stanov v tom směru, že účelem společenstva má býti prodávati zboží a opatřovati dodávky jeho nejen členům ale i nečlenům, pokud témuž živnostenskému odboru náleží.

Vrchní soud stížnosti nevyhověl. Dovolací stížnost zůstala rovněž bez úspěchu.

Není tu podmíněk § 16 nesp. pat. a proto stačí k důvodům nižších soudů dodat jen toto:

Dle § 1 zák. z 9./4. 1873 č. 70 ř. z. jest účelem společenstva podpora výdělku a hospodářství vlastních členů společným provozem podniku. Má tudíž směřovati veškerá činnost družstva výhradně ku prospěchu jeho členů.

Zamýšlenou změnou stanov má však býti činnost družstva zásadně rozšířena i na nečleny bez jakéhokoliv obmezení, čili nečlenové mají býti účastnými výhod, jichž získáním pro členy bylo právě účelem družstva. To odporuje zřejmé pojmovému určení společenstva a proto právem oba nižší soudy zápis této změny stanov do obchodního rejstříku nepovolily.

Uvésti jest ještě, že praxe v této otázce kolísá (oproti rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni, jež připouštěla takové změny jsou i odchýlná jako ACI č. 1881, 1894, 2131, 2561, 2602 a jiné) a nemá nejvyšší soud příčiny, aby se uchýlil od zásady vyslovené ve svém rozhodnutí ze dne 4. července 1922 R I 779/22 (č. 1756 sbírky nej. s.).

-er.

Tím, že vyrovnávací dlužník, ač pohledávku věřitelovu sám v seznamu jmění uvedl jako spornou, neprotestoval při vyrovnávacím roku proti přiznání hlasovacího práva věřiteli, neuznal jeho pohledávky.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 26. května 1925 R I 407/25. Obchodní soud v Praze Cg II 250/23.)

Ve sporu továrníka A proti bance B o 72.000 Kč odsoudil první soud žalovanou stranu dle prosby žalobní, ja toho mínění, že žalovaná strana tím, že v řízení vyrovnávacím k jejímu návrhu zavedeném neprotestovala proti udělení práva hlasovacího žalobci ohledně jeho pohledávky, tuto uznala.

Druhá stolice zrušila rozsudek pro neúplnost řízení, názor první stolice nesdílela.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl. Důvody: Jest rozhodnutí jen otázkou, zda z počínání si žalované za vyrovnávacího řízení lze usuzovati, že uznala zažalovanou pohledávku. Otázkou tu zodpověděl odvolací soud právem záporně, poukávajíc k tomu, že žalovaná již v návrhu na zavedení vyrovnávacího řízení v seznamu jmění označila žalobcovu pohledávku za spornou a že i za dalšího řízení na tomto stanovisku ničeho nezměnila.

Z okolnosti, že žalovaná neodporovala přiznání hlasovacího práva žalobci vyrovnávacím komisařem (§ 44 odst. 2 vyr. ž.) nelze dovozovati uznání žalobcovy pohledávky, označené žalovanou hned od původu za spornou, třeba že se co do přiznání hlasovacího práva jiným věřitelům výslovně byla ohradila.

Dlužno rozeznávati přiznání hlasovacího práva od uznání pravosti pohledávky. Právě tak, jako pohledávky, jimž bylo hlasovací právo přiznáno, nemusí býti ještě bezpodmínečně pravé, neboť o tom se ve vyrovnávacím řízení nerozhoduje, mohou naopak býti pohledávky, jimž hlasovací právo nebylo přiznáno, pravými. Nevyjádřila-li se tedy žalovaná při vyrovnávacím roku vůbec o pravosti pohledávky žalobcovy, nelze z toho usuzovati, že opustila své původní stanovisko a pohledávku uznala za pravou.

Rozhodnutí, zda žalobcová pohledávka jest po právu, ponechala žalovaná zahájenému již sporu, neboť jinak byla by v něm žalobní nárok uznala. Důvody, jež žalovanou přiměly, by neodporovala přiznání hlasovacího práva pro žalobcovu pohledávku, mohou býti různé a nemusilo to býti přesvědčení, že pohledávka ta jest pravou.

Rekurs je tedy bezpodstatný.

-er.

Složil-li společník do pokladny společnosti s r. obm. určitou částku peněz ku zvětšení kmenového vkladu s výhradou vypověditelnosti, může, pokud právoplatným usnesením valné hromady nepřevzal povinnost zvýšiti

svůj kmenový vklad, přeměnití záloho složený obnos v zápůjčku a stalo-li se tak, nesmí pak započísti tuto pohledávku na zvětšený závodní podíl.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. května 1925 Rv I 476/25.

Krajský soud v Litoměřicích Cg III 83/24.)

Společníci společnosti s ručením obmezeným, v níž měl každý kmenový vklad 100.000 Kč ujednali všichni souhlasně ač nikoli ve formě předepsané, dne 18. května 1920, že zvýší každý svůj kmenový vklad o dalších 100.000 Kč. Jeden ze společníků B složil těchto dalších 100.000 Kč ihned vyhradil si ale při tom vypověditelnost tohoto dalšího vkladu a jeho zúrokování. Za nějaký čas později, totiž dne 12. srpna 1920 vida, že jiný společník zdráhá se zaplatiti ujednaný další kmenový vklad, prohlásil B oproti ostatním společníkům a jednateli společnosti, že svůj další vklad považuje za pohledávku a jednatel společnosti potvrdil mu skutečně příjem zmíněných 100.000 Kč jako pohledávku společnosti, z níž se mají platiti bankovní úroky a kterou lze vypovědět. Na to ale společníci na valné hromadě dne 25. listopadu 1920, osvědčené notářským spisem učinili usnesení, jimž každý z nich převzal zvýšený kmenový vklad částkou 100.000 Kč a usnesení to bylo napsáno do obchodního rejstříku. Dne 21. února 1921 vyhlášen byl na zmíněnou společnost s ruč. ob. konkurs a správce úpadkové podstaty žaloval Ba na zaplacení 100.000 Kč s úroky od 21. února 1921 do konkursní podstaty. Žalovaný odpíral placení jednak proto, že ujednání o vkladu dalších 100.000 Kč už splnil, poněvadž přeměna jeho na zápůjčku není platna a kdyby i platila, byl vklad další touto pohledávkou uhrazen, takže nově platiti povinen není.

První soud a v souhlase s ním i druhý žalobu zamítly. Nejvyšší soud odsoudil žalovaného ve smyslu žalobní prosby. Důvody:

Žalobní nárok opřen je o usnesení společníků učiněné na valné hromadě společnosti dne 25. listopadu 1920, osvědčené notářským spisem, jimž převzal žalovaný zvýšený kmenový vklad částkou 100.000 Kč jakožto podíl na něho připadající za účelem zvýšení kmenového jmění. Usnesení to stalo se účinným podle § 49 zák. ze 6./3. 1906 č. 58 ř. z. odst. 2., jakmile bylo zapsáno do obchodního rejstříku. Váže tudíž usnesení z 25./11. 1920 právně účinně žalovaného k splnění převzaté povinnosti a je vzhledem k § 83 konk. ř. oprávněn správce konkursní podstaty vymáhati na místě dřívějšího jednatele společnosti ono splnění na žalovaném.

Jde tu jediné o otázku, zda žalovaný je oprávněn započísti na částku 100.000 Kč, k jejíž složení jako kmenového vkladu se zavázal, částku stejně vysokou, kterou složil 18. května 1920, zejména zda započtení tomu není na závadu § 63 odst. 2. věta 2. zák.

Podle zjištění nižších soudů shodl se žalovaný s ostatními společníky společnosti X na jaře 1920 na zvýšení kmenového jmění, při čemž převzal povinnost složit 100.000 Kč. Tuto částku zaplatil do pokladny společnosti dne 18. května 1920 s výhradou záročitelnosti a vypověditelnosti.

Odvolací soud uprá této výhradě účinnost dle § 63 odst. 6 zák., s tímto názorem ale nelze souhlasiti, ač právě tato výhrada je bez významu pro rozhodnutí sporu. Předpis ten vztahuje se totiž jediné na kmenové vklady, o nichž mluví § 6 zák., pokud pak jde o zvýšení kmenového jmění, § 52 zák. Ježto v tomto případě šlo právě jen o zvýšení, jest uvažovati o právním předpisu § 52 zák. Tento vyžaduje ke zvýšení kmenového jmění usnesení o změně smlouvy společenské, dále prohlášení o převzetí, osvědčeného notářským spisem, splacení a konečně přihlášky k zápisu do obchodního rejstříku (§ 53). Jedině částky tímto způsobem usnesení, převzaté a splacené je pokládati za kmenové vklady, na něž vztahují se předpisy §§ 63 a 82 zák., ne však částky dané předem jaksi zálohou na budoucí kmenové vklady, o nichž nestalo se ještě platné usnesení. Splacení takovýchto částek nemá jiného významu, než že za určitých okolností lze je započísti na kmenové vklady později ujednané. Zákon toho sice výslovně nepraví, ale vysvětlivky k vládnímu návrhu přiznávají za určitých podmínek započítatelnost předběžnému placení na kmenový vklad do tohoto. Z toho jest usouditi jediné, že lze do vkladu započítati splátky činěné před usnesením výslovně jako placení předem na kmenový vklad. Avšak ani z těchto vysvětlivek nelze vyčísti správnost názoru, že by na toto placení předem bylo vztahovati předpisy zákona určené jediné pro vklady, o nichž zákon mluví výslovně jako o kmenových vkladech. Započítatelnost a totožnost s vkladem jsou různé pojmy.

Na tomto právním základě dojde se k jiným závěrům, než k nim došel odvolací soud. Částka 100.000 Kč byla složena žalovaným s výhradou vypověditelnosti a záručitelnosti. Tím vyhradil si žalovaný právo, nakládati s částkou tou aspoň v ten smysl, že mohl ji vypovědět. Výhrada ta byla úplně platná, ježto nešlo o kmenový vklad podle § 63 odst. posl., nýbrž jediné o peníz, jenž měl podle okolností býti započten do vkladu později usneseného. Ve skutečnosti byla, aspoň podle zjištění nižších soudů, částka ta složena za tím účelem, by byla jednou započtena do vkladu, ale žalovaný zachoval si i jinou možnost pro případ, že by nedošlo v dohledné době k usnesení o zvýšení kmenového jmění odpovídajícímu zákonným předpisům, hlavně z toho důvodu, že by ostatní společníci nedostali svým závazkům. Není třeba vysloviti se přímo o správnosti náhledu dovolatelova, že výhradou vypověditelnosti a záručitelnosti vyloučena byla již předem započítatelnost na budoucí kmenový vklad. Rozhodující skutečností jest jediné právní stav v čas usnesení z 25. listopadu 1920. Do této doby mohl žalovaný vždy odvolati uvedenou výhradu, po případě vyžádati si částku tu zpět a složit ji znova bez oné výhrady, ale se zachováním ostatních náležitostí nutných k možnosti započtení. Z toho lze souditi, že výhrada ta nebyla nutná na úkor započítatelnosti, byly-li splněny další náležitosti předběžného placení, zejména výslovný projev vůle, že plat ten je placením předem na kmenový vklad.

Ve skutečnosti však došlo krátce po zaplacení ke změně původního úmyslu tím, že složená částka byla odňata původnímu účelu a určena k jinému, a sice shodou mezi žalovaným a tehdejší jednatel, že částka ta má býti pokládána nadále za zápůjčku společnosti poskytnutou.

Ježto nešlo o kmenový vklad, neplatil pro tuto částku ani předpis § 82 zák., žalovaný byl vždy oprávněn požadovati složenou částku zpět, a byl proto také oprávněn prohlásiti ji za souhlasu jednatele společnosti za zápůjčku, což mělo týž účín, jako kdyby byl žádal částku tu od společnosti, t. j. ji vypověděl a ji zapůjčil. Ovšem nastala tím značná změna v podstatě věci tím, že částka ta stala se zápůjčkou, t. j. pohledávkou žalovaného vůči společnosti, a nemohl ji proto žalovaný započísti na zvýšený vklad podle § 63 odst. 3 zák., když přece došlo k usnesení o zvýšení kmenového jmění. Pokud částka ta nestala se pohledávkou, nevadila po případě ani výhrada vypověditelnosti a záručitelnosti tomuto započtení, neboť zákon vylučuje započtení na pohledávku; o tu však nešlo, šlo-li o plat učiněný předem na kmenový vklad, a ona výhrada byla by podle § 63 odst. zák. pozbyla účinnosti, jakmile došlo k platnému usnesení o zvýšení kmenového jmění, k prohlášení žalovaného o převzetí vkladu jakož i o započtení splátky předem učiněné. Ježto však částka ta stala se ještě před usnesením pohledávkou žalovaného ze zápůjčky a jí zůstala až do 25. listopadu 1920, nemohla býti započtena do kmenového vkladu.

Že šlo stranám skutečně dodatečně o zápůjčku, je patrné z nesporného přednesu stran opírajících se o dopisy a zápis o valné hromadě konané 25. září 1920.

Pokud odvolací soud dovodil z § 82 zák., že nebylo možno z platu předem složeného učiniti dodatně zápůjčku, posoudil věc nesprávně po právní stránce. Tím však zbavena byla podstaty jediná námitka žalovaného vznesená proti žalobnímu nároku, a je proto oprávněn nárok ten opírající se o platné a účinné usnesení z 25. listopadu 1920, zavazující žalovaného jako společníka k zaplacení převzatého kmenového vkladu bez možnosti, započísti v něj částku předem zaplacenou ve stejné výši.

-er.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech občanských.

I. Ze sbírky pořádané ministerstvem spravedlnosti, která je vydávána jako příloha k věstníku ministerstva spravedlnosti (Sb. m. spr.).

384. Při stanovení ceny nemovitosti při odhadu k cíli vyměření dávky z přírůstku hodnoty (§ 17 vl. nař., č. 545/1920 Sb. z. a n.) nelze od odhadní ceny nemovitosti odpočítati cenu výměnku a podobných dočasných osobních břemen na nemovitosti vážnoucích. (Rozhodnutí ze dne 2. prosince 1924, čj. R I 969/24.)

387. Fideikomisární substitute neprekází povolení exekuce nuceným zřízením zástavního práva bez újmy omezení vlastnictví dužníkovra substitucí. (Rozhodnutí ze dne 29. prosince 1924, čj. R II 427/24-1.)

398. V pořadí poznámky zástavního práva podle § 53, odst. 1., knih. zák. lze vložit zástavní právo jen dobrovolně

(smluvně), nikoliv exekučně zřízené. (Rozhodnutí ze dne 20. ledna 1925, čj. R I 12/25-1.)

II. Rozhodnutí uveřejněná v »Právniku«. K darování nemovitosti není potřebí vkladné listiny, nýbrž stačí skutečné odevzdání do držby. (Rozhodnutí ze dne 9. prosince 1924, čj. R I 1797.)

Do inventáře jest zařaditi pouze majetek, v jehož držbě zůstavitel v čase úmrtí byl, nestačí pouhé tvrzení spoludědiců, že zůstavitel zanechal peníze, které při soupisu inventáře nalezeny nebyly. (Rozhodnutí ze dne 10. prosince 1924, čj. R I 947/24.)

III. Rozhodnutí uveřejněná ve sbírce pořádané presidiem nejvyššího soudu a redigované druhým presidentem Drem Vážným. (Sb. n. s.)

Čís. 3362. Předpisy § 325 a 328 ex. ř. vztahují se i na nároky na vydání věcí nemovitých. Nabyli-li dlužník nemovitostí z polovice jako dědic, z polovice postupní smlouvou podle dohody při projednání pozůstalosti, jest i při vedení exekuce na nárok na vydání nemovitosti z tohoto důvodu použiti ustanovení § 822 obč. zák. a dv. dekr. ze dne 3. června 1846, čís. 968 Sb. z. s. (Rozhodnutí ze dne 8. ledna 1924, R I 1115/23.)

Čís. 3368. Ustanovení § 1409 obč. zák. jest použiti i na ručení toho, kdo vstoupil do firmy kupce jednotlivce jako veřejný společník společnosti, jež vstupem jeho vznikla. (Rozh. ze dne 8. ledna 1924, Rv I 1307/23.)

Čís. 3369. § 1425 obč. zák. přiznává za uvedených tam podmínek dlužníku nejen právo, nýbrž ukládá mu i povinnost, složit dluh na soudě.

Povinnost dlužníka, složit dluh na soudě nenastává, jde-li o dluh podmíněčný a podmínka dosud není splněna.

Přihlášena-li k vyrovnání pohledávka podmíněčně a dlužník k přihlášce mlčel, uznal ji jen pomínečně. Povinnost, pohledávku takovou zajistiti, podmíněna jest návrhem věřitele. (Rozh. ze dne 8. ledna 1924, Rv I 1338/23.)

Čís. 3372. Ke změně sídla hlavního závodu akciové společnosti, jež bylo dosud na Slovensku, jest třeba státního schválení, má-li nové sídlo býti v zemích historických. Lhostejno, že změna sídla provedena byla již v obch. rejstříku soudu slovenského a v obchodním rejstříku pobočného závodu v zemích historických. (Rozh. ze dne 8. ledna 1924, R II 479/23.)

Čís. 3389. Jde o převzetí podniku ve smyslu § 1409 obč. zák., byl-li převzat obchod s převážnou částí zboží, s obchodními místnostmi a pomocným personálem. Lhostejno, že byl nadále veden pod jinou firmou. Převzetí nevztahuje se na osobní dluhy bývalého majitele, s převzatým obchodem nesouvisející (na př. z bursovných spekulací). Přejali-li podnik blízcí příbuzní zcizitele, jest vyloučeno jich ručení za dluh, související s převzatým obchodem pouze tehdy, prokáží-li, že o dluhu nevěděli aniž věděti museli. (Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1280/23.)

Čís. 3391. Předpis § 418 obč. zák. předpokládá, že stavěno bylo na pozemku cizím a obmezuje se pouze na onu část pozemku, která byla skutečně zastavěna. (Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1408/23.)

Čís. 3394. Zápůjčka či tiché společenství? Tiché společenství předpokládá nejen účast na zisku, nýbrž i na ztrátě. V ujednání podílu na zisku bez pevných úroků lze po případě spatřovati zápůjčku. (Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1508/23.)

Čís. 3397. Na stavbu, zbudovanou na cizí půdě, jest vésti exekuci podle předpisů o exekuci na nemovitosti. (Rozh. ze dne 15. ledna 1924, R II 499/23.)

Čís. 3403. Úmluva manželů o fyzickém rozdělení společných nemovitostí za účelem úpravy rodinných a majetkových poměrů před rozvodem od stolu a lože nevyžaduje formy notářského spisu. (Rozh. ze dne 16. ledna 1924, Rv I 905/23.)

Čís. 3416. Za opatrovníci dědice nelze stanoviti notářovu chot, třebaš pozůstalost projednával notářův substitut. (Rozh. ze dne 22. ledna 1924, R II 1/24.)

Čís. 3425. Před odevzdáním pozůstalosti nemohou dědicové ve vlastním jmění uplatňovati pohledávky, podle dohody o rozdělení pozůstalosti jim případně.

K zažalování pozůstalostních pohledávek jest dědicům třeba svolení pozůstalostního soudu. (Rozh. ze dne 23. ledna 1924, R II 500/23.)

Čís. 3430. Byla-li nedopatřením úředních orgánů zapsána služebnost do pozemkové knihy v rozsahu větším, než uvedeno

ve zřizovací listině, jest rozhodným obsah listiny. (Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1411/23.)

Čís. 3432. Zavázal-li se kupitel zaplatiti dávkou z přírůstku hodnoty nemovitosti, může se na něm domáhati prodatel náhrady škody pro nesplnění závazku teprve, když sám dávkou zaplatil nebo jinakou škodu prokázal. (Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1504/23.)

Čís. 3433. Zahradnická bouda, již zřídil pachtýř na zapachtovaném pozemku, není stavením ve smyslu § 418 obč. zák. (Rozh. ze dne 24. ledna 1924, Rv I 1522/23.)

Čís. 3438. Vodné nepožívá na nemovitostech zákonného (přednostního) práva zástavního (§ 216 čís. 4 ex. ř.). (Rozh. ze dne 29. ledna 1924, R I 23/24.)
»Dr. L.«

* Z E D N E. *

Notářská komora v Praze, vykonávajíc usnesení valné schůze sboru notářů, konané dne 7. června 1925, dotázala se ministerstva spravedlnosti, jaké stanovisko zaujímá k otázce zápisu žen jako kandidátek do seznamu a bylo-li by ochotno, jmenovati kandidátky notáři.

V té příčině došlo komory níže uvedené vyřízení ministerstva spravedlnosti ze dne 22. června 1925 čís. 29614/25:

Ministerstvo spravedlnosti sděluje k dotazu ze dne 12. června 1925, že již výnosem ze dne 25. ledna 1925 č. 3443, jehož obsah otištěn byl také v »Českém Právu«, zaujalo stanovisko, že není dosud přípustno, aby ženy jako absolventky práv byly zapsány do seznamu kandidátek notářství.

Dlužno také poukázati na to, že kladné rozhodnutí předpokládalo by legislativní úpravu některých otázek s tím souvisejících. Příkladem buď uvedeno: Podle zákona z 5. prosince 1896, č. 222 ř. z. § 10 obdrželi notáři nastoupením notářského úřadu domovské právo v obci, v níž bylo jim vykázáno úřední sídlo. Platilo by ustanovení toto jen, kdyby zůstala žena jmenovaná notářem svobodnou? Zní všeobecně; bylo by třeba nové úpravy. Pozbyla by žena notářství, kdyby se vdala za cizince? (Odvislo od nové úpravy otázky prvé, protože jinak by došlo k rozporu, že by měla samostatné právo domovské, od muže neodvislé, a přece sdílela jeho státní občanství.) Nebo viz ustanovení § 33 not. řádu, jež mluví jen o manželce a vyžadovalo by změny, a j.

Důsledkem tohoto stanoviska nemohlo by ministerstvo spravedlnosti kandidátku notářství jmenovati, byly-li by splněny i veškeré jinaké zákonné náležitosti, notářem. Tolik de lege lata. Pokud jde o otázku tuto de lege ferenda, notářská komora se žádá, aby znova uvážila, zda přístup žen k notářství může býti neobmezený a zda je žádoucí, aby ještě před uzákoněním unifikovaného notářského řádu byla otázka přípuštění žen k notářství upravena zvláštním zákonem.

Kolkování soudních legalisací. Zákonem z 3. dubna 1925 č. 54 Sb. z. a nař. zavedeno zvýšení pevných kolkových poplatků, které dosud zvýšeny nebyly. Měly se zajisté zvýšiti i pevné poplatky soudní, zákonem z 25. ledna 1922 č. 38 Sb. z. a nař. nezvýšené. Soudy však nezvyšují kolkových poplatků z legalisací listin tabulárních z 1 Kč na 3 Kč. Oporou jest jim přehled pro poplatky kolkové vydaný státní knihtiskárnou (Bednář—Chochole), kde se kolek ten uvádí starou sazbou 1 Kč a odůvodňuje § 50 zákona z r. 1915 č. 279 ř. z. Stanovisko této příručky jest omylné, tento § 50 poplatek z legalisace listin tabulárních neupravuje, nýbrž ponechává v platnosti položku starou, již omezuje v tom smyslu, že se počítá jeden kolek i pro více osob. Protože pak poplatek ten není v soudním tarifu poplatkovém, zvýšení se dle zákona nemá týkati toliko pevných kolkových poplatků soudních dle zákona z r. 1915 č. 279 ř. z. v souvislosti se zákonem z 25. ledna 1922 č. 38 Sb. z. a nař., bylo po právu zákonem zavedeno i zvýšení kolků toho, a měly by soudy samy toho dbáti, aby zákon v jejich prospěch odhlasovaný se neobeházel. Notář Dr. Kotěra.

Z věstníku ministerstva spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti uvádí ve svém věstníku čís. 1.—2. ročníku VII. (1925) pod sdělením čís. 6 předpisy o nabývání zletilosti v cizině.

Dle sdělení toho nabývá se zletilost v Itálii (čl. 240 cod. civile), Německu (§ 2 něm. obč. zák.), Rakousku (zák. ze dne 6. února 1919, č. 96 St.-G.-Bl.), Francii (čl. 488 code civil) a

Velké Británii (Jenks, Digest of Law, II. Ed. vol. 1) dokonaným 21 rokem. Totéž platí v království SHS v oblasti starého Srbska (§ 37 Sb. obč. z.) a v Rumunsku na území býv. Rumunská a Bessarabii (č. 434 obč. z.). V Bukovině (§ 21 býv. obč. z. rak.), Transylvánii (§ 1 zák. čl. XX. 1877) a v ostatních částech království SHS nabývá se zletilosti dokonaným 24. rokem, na území SSSR dokonaným 18. rokem. (Č. 56.222/24.)

V témže čís. 1.—2. ročníku VII. věstníku pod sdělením č. 8. upozorňuje ministerstvo spravedlnosti pozůstalostní soudy, že je vhodné v případech k tomu způsobilých v protokole o projednání pozůstalosti uvést, že účastník X. Y. (přejímatel nemovitosti) žádá, poněvadž výplaty spoludědicům (odkazovníkům) nejsou kryty čistou cenou movitých věcí jemu případných, o výhodu podle § 5 zákona o daní z obohacení a zákonný zástupce nezletilých dětí (vnuků) zůstavitelových, že žádá pro ně slevu podle poznámky 4. k sazbě daně z obohacení. Tím se předejde tomu, že by příznání nároku na výhodu a slevu podle shora uvedených zákonných ustanovení bylo při vyměřování daně z obohacení opomenuto. (Č. 4196/25.)

V čís. 3. ročníku VII. věstníku ministerstva spravedlnosti ve sdělení č. 29 uvádí se ohledně kolkování ověřovacích klausulí na dokladech žádostí o daňové úlevy pro stavební ruch, že ministerstvo financí rozhodlo výnosem ze dne 17. února 1925, č. j. 128.148/7132/23—V/16, že jest ověřovací doložky na opisech listin použitých za doklady žádostí za osvobození od domovní daně podle zákona ze dne 30. března 1920, č. 209 Sb. z. a n., ode dne 17. února 1925 za podmínek bodu 5. předběžných připomínek k sazbě poplatkového zákona pokládati za osvobozené od poplatků podle sazební položky 20/102 písm. d) poplatkového zákona. V doložce nutno poznamenati účel, pro který se opis ověřuje, a osobu, již má sloužiti. Od pozastavení případně nekolkovaných ověřovacích doložek až dosud na opisy přičiměných jest ovšem upustiti. (Č. 8287/25.)

V čís. 4. roč. VII. věstníku ministerstva spravedlnosti nalézá se výnos čís. 12 téhož ministerstva o ukládání soudních deposit a deposit poručenských (sirotčích) úřadů v Zemské banky v Praze a její filiálky v Bratislavě.

V témže čísle ve sdělení č. 37 uvádí se ohledně osvobození přihlášek a dokladů podle zákona o konečné úpravě válečných půjček od kolků, že ministerstvo financí sdělilo dopisem ze dne 4. března 1925, č. 22.209/25—V, že ověřovací doložky na výpisech z obchodních knih, určených k účelům stanoveným zákonem ze dne 30. září 1924, č. 216 Sb. z. a n., o konečné úpravě rakouských a uherských válečných půjček (čl. III., 8 vládního nařízení ze dne 13. prosince 1924, č. 276 Sb. z. a n.) jsou podle položky 20/102 b (rakouské a 79 c) uherské sazby a čl. XIII., odst. 2. cit. vládn. nař. od poplatku podmínečně osvobozeny. V ověřovací doložce nutno ve smyslu bodu 5. připomínek k tarifu rakouského popl. zákona resp. § 10 popl. pravidel uherských vyznačiti účel, pro který se výpis ověřuje, a osobu, již má býti vydán. (Č. 11.683/25.)
Dr. L.

Knihy redakci došlé.

Právnická Jednota na Slovensku v Bratislavě dá v nejbližší době na knižní trh další svoji vědeckou publikaci z oboru práva správního, pojednávající systematicky o novém župním zřízení v RČS. — Kniha má název »Zákon župní« a je zpracována od J. M. prof. Dr. Karla Laštovky, rektora university Komenského v Bratislavě. Již ta okolnost, že autor sám účastnil se legislativních prací župních, dává předem tušiti, že obsah knihy je zpracovaný od odborníka nejvyšší povolaného. Celé dílo bude vydáno ve třech částech, z kterých I., právě vydaná obsahuje systematické zpracování hlavních zásad o organizaci a působnosti úřadů župních a okresních. V druhém dílu, k tisku již připraveném, pojedná autor o hospodaření žup, v třetím o správním soudnictví.

V I. dílu pojednává autor o legislativních přípravách k župnímu zákonu a zpracovává jeho právní prameny a časovou a místní působnost zákona a organizační základy, pojednává podrobně o zrušení dosavadních úřadů a korporací, taktéž o jejich jmění a zaměstnancích. Ve zvláštní pak části probírá systematicky působnost, organizaci žup a okresních úřadů, jakož i župních zastupitelstev, výborů a komisí a nenechává neřešenou ani otázku právnické osoby žup a okresů, jakož i otázku dozoru nad župními zastupitelstvy a župními a okresními zastupitelskými výbory a komisemi.

Vědeckým tímto dílem obeznámena bude naše veřejnost velmi důkladně s celou strukturou nové župní organizace a možno knihu tuto každému jen doporučiti — Cena I. dílu 40 Kč. Objednávky vyřizuje Právnická Jednota na Slovensku v Bra-